

22. 1. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Osobní slyšení obviněného při rozhodování o dalším trvání vazby

Ustanovení § 73d odst. 3 zák. č. [141/1961](#) Sb., trestní řád, (dále jen „tr. řád“) stanoví podmínky, za jakých se koná vazební zasedání o dalším trvání vazby, resp. při žádosti obviněného o propuštění z vazby. Přesto má soudní praxe s naplňováním tohoto ustanovení čas od času problémy a vazební zasedání se nekoná, ač jej soudy ze zákona za splnění podmínek konat musí.

Při rozhodování o dalším trvání vazby se rozhoduje ve vazebním zasedání jednak, pokud o to obviněný výslovně požádá a potom rovněž tehdy, považuje-li soud osobní slyšení obviněného za potřebné pro účely rozhodnutí o vazbě. V jiných případech než uvedených v odstavcích 1 a 2 se rozhoduje ve vazebním zasedání, jestliže o to obviněný výslovně požádá, nebo soud a v přípravném řízení soudce považuje osobní slyšení obviněného za potřebné pro účely rozhodnutí o vazbě. Jedná se tedy o dva samostatné důvody konání vazebního zasedání, přičemž ten první důvod obsahuje výjimky, za nichž není třeba vazebního zasedání konat. Jedná se o situaci, kdy obviněný sice výslovně požádal, ale následně se jej odmítl zúčastnit; obviněný byl slyšen k vazbě v posledních šesti týdnech, neuvedl žádné nové okolnosti podstatné pro rozhodnutí o vazbě nebo jím uváděné okolnosti zjevně nemohou vést ke změně rozhodnutí o vazbě; zdravotní stav obviněného neumožňuje jeho výslech, nebo obviněný se pouští z vazby.

Pokud není splněna ani jedna z těchto výjimek, je třeba při rozhodování o dalším trvání vazby vazební zasedání konat.

Právo obviněného být slyšen při rozhodování o trvání vazebního stíhání soudem je nutno vnímat jako prostředek, kterým soud zjišťuje názor obviněného na projednávanou věc. Jedině při osobním slyšení obviněného může soud v maximální možné míře posoudit trvání vazebních důvodů, zhodnotit vývoj důkazní situace, psychický stav a osobnost obviněného, přičemž jediné v takové situaci není plně odkázán na písemné důkazy předložené státním zastupitelstvím, resp. obžalobou. Soud je tak schopen na základě autentické výpovědi obviněného zvážit, zda nadále existují vazební důvody, zda ve výkonu vazby nejsou porušována lidská práva obviněného, zda jsou obviněnému ve výkonu vazby poskytnuty důstojné podmínky, případně zda vůči vazebně stíhanému nedochází k mučení, či krutému a nelidskému zacházení, a rovněž zda je nutné ve vazebním stíhání pokračovat a nejde výkon vazby nahradit jiným opatřením. Je tedy důležité, aby se obviněný mohl sám osobně vyjádřit nejenom k důvodům vazby ve smyslu ust. § 67 písm. a), b) a c) tr. řádu, ale také k dalším souvisejícím skutečnostem.

V právu být slyšen před soudem lze spatřovat nejenom záruku spravedlivého procesu, ale také

nástroj pro důsledné dodržování principu rovnosti zbraní a kontradiktornosti řízení. K tomu již vyslovil názor Ústavní soud ve svém rozhodnutí I. ÚS 1461/15 ze dne 5. 8. 2015, kdy cit.: „*Při omezování osobní svobody jednotlivce, tedy i při vazebním zasedání je nutné dodržet princip kontradiktornosti řízení, který poskytuje záruky rovnosti zbraní, možnost vznést argumenty proti ponechání ve vazbě a možnost nahlédnout do spisu natolik, aby mohl vyvracet důvody pro trvání vazby [viz např. nálezy sp. zn. II. ÚS 1681/08 ze dne 24. 11. 2009 (N 240/55 SbNU 325)].*“

Orgány činné ve vazebním řízení tak musí obviněnému předložit všechna konkrétní skutková zjištění opodstatňující důvodnost vazby. Zároveň musí být obviněnému a jeho obhájci umožněno vyjadřovat se ke všem provedeným šetřením a případným provedeným důkazům, skutková tvrzení a důkazy zpochybňovat a vyvracet, obdobně jako je tomu u hlavního líčení.

Judikatura k právu obviněného být slyšen ve vazebním zasedání je konstantní, avšak v praxi lze dodnes najít případy, kdy výklad ust. § 73d odst. 3 tr. řádu činí obtíže. Ústavní soud se ve svém nálezu ze dne 16. 4. 2017, sp. zn. III. ÚS 3821/16 k této záležitosti opětovně vyjádřil. Vazebně stíhaná stěžovatelka v ústavní stížnosti mj. namítala, že došlo k porušení jejích ústavních práv tím, že nebylo konáno vazební zasedání, o které v souladu s ustanovením § 73d odst. 3 trestního řádu požádala ve své žádosti o propuštění z vazby, přičemž nebyla naplněna žádná ze zákonných podmínek pro jeho nekonání ve smyslu citovaného ustanovení. Stěžovatelka byla toho názoru, že alespoň jeden ze soudů rozhodujících o vazbě, resp. o stížnosti, měl vazební zasedání nařídit. Ústavní soud dle citované judikatury vyhověl stížnosti stěžovatelky ohledně jejího práva na osobní slyšení (zrušil napadená rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 a Městského soudu v Praze) při rozhodování o její vazbě, přičemž konstatoval, že cit.: „*Z ústavních principů a judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá právo obviněného být slyšen nejen při prvním rozhodování o vazbě, ale i průběžně při jejím prodlužování, a to v přiměřených časových intervalech, zvláště když o takové slyšení obviněný požádá. Obviněnému musí být umožněno v určitých časových intervalech být k trvání vazby slyšen bez ohledu na to, zda se tak děje v řízení o stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce o ponechání ve vazbě či v řízení o žádosti obviněného o propuštění z vazby [shodně např. nálezy ze dne 18. 5. 2015 sp. zn. I. ÚS 3944/14 (N 96/77 SbNU 415), ze dne 15. 2. 2017 sp. zn. II. ÚS 3460/16 nebo ze dne 18. 1. 2017 sp. zn. I. ÚS 3909/16]. **Absenci takového slyšení v případě, že podmínky pro ni ve smyslu § 73d trestního řádu splněny nejsou, nelze překlenout ani velmi precizním odůvodněním rozhodnutí soudu, a to ani za situace, kdy se nutnost dalšího trvání či vzetí do vazby obviněného zdá být na základě spisového materiálu nade vší pochybnost dána** [viz nálezy ze dne 24. 11. 2009 sp. zn. II. ÚS 1681/08 (N 240/55 SbNU 325) nebo ze dne 6. 8. 2014 sp. zn. I. ÚS 2942/13 (N 150/74 SbNU 281)].*“

Z judikatury Ústavního soudu tedy vyplývá potvrzení shora uvedeného výkladu ust. § 73d odst. 3 tr. řádu, že obviněného je nutno zásadně slyšet vždy, když je rozhodováno o jeho pokračující vazbě a od jeho předcházejícího výslechu uběhlo více než šest týdnů, ledaže by osobnímu slyšení bránily objektivně nepřekonatelné překážky či přání obviněného, nebo byl obviněný propouštěn.

Lze uzavřít, že právo být slyšen v řízení, v němž se rozhoduje o zásahu do osobní svobody, patří k osvědčeným procesním zárukám spravedlnosti, které charakterizují demokratický právní stát. Právo být slyšen představuje účinný prostředek ochrany lidských práv a svobod jednotlivce, které obviněnému garantuje Listina základních práv a svobod a Evropská úmluva o ochraně lidských práv (viz čl. 5 odst. 4 a čl. 13 Úmluvy). Nedostatečná aplikace práva být slyšen před soudem při rozhodování o dalším trvání vazby byla již v minulosti České republiky vytykána v rozhodnutích Evropského soudu pro lidská práva, a proto by k ní české soudy měly přistupovat s náležitou pečlivostí.

Mgr. Vilém Vrána,
advokát

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946

Fax: +420 224 941 940

e-mail: advokati@akbsn.eu

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)